

Magyarország Alkotmánybírósága
1015 Budapest, Donáti u. 35-45.

Tárgy: alkotmányjogi panasz
a Kúria Kfv.III.37.357/2021/8. sorszám alatt hozott ítéletével szemben

Tisztelt Alkotmánybíróság!

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: IV/ 04 875 - 0 / 2021	
Érkezett: 2021 DEC 15.	
Példány: 1	Kezelőiroda:
Melléklet: 8 db	

Alulírott Váczi Ügyvédi Iroda

mint
mellékelten csatolt meghatalmazással igazolt jogi képviselője az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

terjesztem elő:

Kérem a T. Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a Kúria Kfv.III.37.357/2021/8. számú határozatának alaptörvény-ellenességét és azt az Abtv. 43. § (1) bekezdés alapján semmisítse meg, mivel az ítélet sérti az XXVIII. cikk (1) bekezdésében deklarált tisztességes eljáráshoz való jogot.

Az Abtv. 52. § (5) bekezdésére és 57. § (1a) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013 (II. 27.) Tü. határozat 36. § (2) bekezdésére tekintettel kijelentem, hogy a jelen alkotmánybírósági ügyben előterjesztett alkotmányjogi panasz indítványomban szereplő személyes adatok nyilvánosságra hozatalához nem járulok hozzá.

Indokolás:

1. A tényállás összegzése, pertörténet

Az ügy tényállása szerint a [REDACTED] 2009. november 26. napján tulajdonjog bejegyzése iránti kérelmet nyújtott be a Budapest 2. számú Közzét Földhivatalhoz a [REDACTED] helyrajzi számú ingatlanok vonatkozásában. Az elsőfokú hatóság a 2009. december 17. napján kelt, 89.210/2/2009. számú egyszerűsített határozatával mindhárom érintett ingatlan vonatkozásában a tulajdonjog bejegyzéséről rendelkezett a benyújtott okiratok alapján. Az elsőfokú döntés ellen Indítványozó fellebbezést terjesztett elő 2010. január 14. napján. Fellebbezésében hivatkozott arra, hogy a vételi jog gyakorlásáról szóló nyilatkozat nem tartalmaz vételárat, továbbá a kötelezettet nem értesítették a követelés engedményezéséről. Indítványozó a másodfokú eljárásban bejelentette, hogy polgári peres eljárást indított, ezért az eljárás felfüggesztésre került. A felfüggesztett eljárást a másodfokú hatóság folytatta azután, hogy a jogerős bírósági ítélet nem tartalmazott a bejegyzés alapjául szolgáló okirat érvénytelenségére vonatkozó megállapítást. A másodfokú hatóság 500.149/4/2020. iktatószámú döntésével az elsőfokú hatóság 89.210/2/2009. számú egyszerűsített határozatát helybenhagyta.

Indítványozó a másodfokú döntés ellen 2020. július 28. napján a Fővárosi Törvényszéken keresetet terjesztett elő, melyben kérte a másodfokú határozat elsősorban való megsemmisítését, másodsorban megváltoztatását, míg harmadsorban hatályon kívül helyezését, arra tekintettel, hogy a hatóságok többszörösen megsértették 2009. november 26. napján hatály ingatlan-nyilvántartási törvény rendelkezéseit. Indítványozó álláspontja szerint a [REDACTED] tulajdonjog bejegyzési kérelme nem felelt meg a 2009. november 26. napján hatályos Inytv. és a végrehajtására kiadott rendelkezéseknek és ezért a tulajdonosként való bejegyzés jogszabályt sért. A [REDACTED] tulajdonjog bejegyzési kérelme sem ügyszám megjelöléssel, sem az opciós szerződés becsatolásával nem hivatkozik vissza az opciót jegyző bejegyző határozat alapjául szolgáló – a bejegyzett tulajdonos és a bejegyzett jogosult között létrejött – opciós szerződésre, a kérelméhez sem eredetiben, sem másolatban nem csatolta és amely nélkül az nem volt az eljárás része és így az eljáró földhivatal nem tudhatta, hogy a bejegyzett tulajdonos a szerződésben hozzájárult-e ahhoz, hogy az eredeti jogosult a javára bejegyzett opciós jog gyakorlására harmadik személyt jelöljön ki; nem ellenőrizhette, hogy a kijelölése eljárás a szerződésben foglaltaknak megfelelően történt-e; a kijelölő okiratból hiányzó, az adásvételi ügylet régi Ptk. 365.

§ (1) bekezdés szerinti érvényességét megalapozó vételár meghatározásra került-e és ha igen, hogyan kell azt megfizetni és a tulajdonjog mikor száll át a vevőre.

Alperes az eljárásban 2020. szeptember 1. napján védíratot terjesztett elő, amelyben kérte a kereset elutasítását. Indokolásában előadta, hogy az eljárás során sem anyagi jogi, sem az ügy érdemére kiható eljárási jogszabályt nem sértett.

A Fővárosi Törvényszék 2021. február 2. napján meghozott, 19.K.705.827/2020/32. számú ítéletével Indítványozó keresetét elutasította. Indokolásában kifejtette, hogy a következetes bírói gyakorlat szerint önmagában az eljárási jogszabálysértés miatt csak akkor van helye hatályon kívül helyezésnek (a Kp. hatálya alatt megsemmisítésnek), ha az eljárási jogszabálysértés a döntés érdemére is kihatott. A rendelkezésre álló iratok alapján megállapította a bíróság, hogy a felperes részére az egyszerűsített határozatok kézbesítése elmaradt, amely miatt sérült az Inyvt. A bíróság azonban ennek sem tulajdonított az ügy érdemére kiható jelentőséget, mivel a felperes a határozatokat később megkapta, így a jogorvoslatihoz való joga nem sérült. A bíróság álláspontja szerint nem minősül a kiadmányozási jog tovább delegálásának, ha a kiadmányozási jog címzettjét távolléte vagy akadályoztatása esetén a helyettesítésre vonatkozó szabályok szerint helyettesítik. A bíróság rögzítette, hogy a következetes bírói gyakorlat szerint az ingatlanügyi hatóság regisztratív szerv, nem tartozik a hatáskörébe annak eldöntése, hogy a perbeli vételi jog érvényesen fennállt-e, az opciós jog jogosultja jogszerűen gyakorolta-e jogát, vagy sem.

Indítványozó a Fővárosi Törvényszék ítélete ellen 2021. március 26. napján felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, melyben kérte az ítélet hatályon kívül helyezését és új eljárásra történő utasítást. Az opciós szerződést a kérelmező a 2009. november 26. napján benyújtott tulajdonjog bejegyzési kérelméhez sem az első, sem a másodfokú eljárásban nem csatolta és azt az alperesi hivatal külön bírói felhívásra, csak a bírósági felülvizsgálat során vette elő a 2006. évben lezárt opciós jog bejegyzése ügy iratai közül, ami miatt az alperes úgy hozta meg a 2009. november 26. napján indult eljárásában a határozathozatát, hogy nem ellenőrizte a benyújtott iratok felek akaratának való megfelelését, a felek személyét, jogosultságait és nem állt rendelkezésére a bejegyzési engedély sem. A jogerős ítélet nem tett különbséget az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett a szerződésben az eredeti opciós jogosult javára szóló bejegyzési engedély és ezen bejegyzési engedély kijelölt jogosultultra való kiterjeszthetőségében, mint ahogy annak sem tulajdonított különösebb eljárási jogi jelentőséget, hogy a kérelmező részéről a kérelem benyújtása időpontjában nem történt meg a bejegyzési engedélyt tartalmazó okirat szolgáltatása sem.

A Kúria 2021. szeptember 22. napján kelt, Kfv.III.37.357/2021/8. számú ítéletével a Fővárosi Törvényszék ítéletét hatályában fenntartotta. A felülvizsgálati bíróság a törvényszékkel egyezően azt állapította meg, hogy az Inyvt. sérelme nem alapozza meg a támadott határozatok megsemmisítését vagy hatályon kívül helyezését, mert a szabályszerűségek az ügy érdemére lényeges kihatással nem voltak.

2. A megtámadott ítélet jogerős volta

A Kúria ítéletével szemben fellebbezésnek, mint rendes jogorvoslatnak helye nincs, így az a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXIII. tv. 358. § (2) bekezdése értelmében – *Az a határozat, amely ellen nincs helye fellebbezésnek, a kihirdetésével emelkedik jogerőre* – jogerős. Az Abtv. 27. § b) pontjában szereplő befogadhatósági feltétel – „az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette” – teljesül.

Tájékoztatom a T. Alkotmánybíróságot arról, hogy az ügyben más rendkívüli jogorvoslati eljárás – perújítás, jogorvoslat a törvényesség érdekében – kezdeményezésére nem került sor.

3. Az alkotmányjogi panasz előterjesztésére nyitva álló határidő betartása

Előadom, hogy a Kúria végzését 2021. október 21. napján kapta kézhez Indítványozó. Ennélfogva az indítvány benyújtására az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt követelménynek – „[a]z alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül [...] lehet írásban benyújtani” – az alkotmányjogi panasz megfelel.

4. Az indítványozó közvetlen érintettsége

Indítványozó az alkotmányjogi panasszal megtámadott jogerős ítélet felperese volt, akinek személyét a Kúria döntése közvetlenül érintette.

5. Az Alaptörvényben biztosított jog sérelme

5.1. Indokolási kötelezettség, mint a tisztességes eljáráshoz való jog része

Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint:

„Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

A jogállam fogalma elképzelhetetlen a jog által felállított, független és pártatlan bírósághoz fordulás joga nélkül, amely megfelel a tisztességes eljáráshoz való jog által támasztott követelményeknek.

Az indokolási kötelezettség nem csupán egy formális követelmény, hanem sokkal inkább annak a biztosítéka, hogy a hatóság vagy bíróság az adott ügyben körültekintően döntsön. Az indokolásnak éppen ezért tartalmaznia kell a döntés lényeges ténybeli és jogi alapjait, továbbá a döntés meghozatala során figyelembe vett egyéb tényezőket. Azon kérdés eldöntése, hogy milyen részletesnek kell lennie az indokolásnak, és hogyan kell azt közölni, az adott szerv kompetenciája. A bíróság az indokolás terjedelmét mindig az adott döntésnek megfelelően határozza meg, tekintettel az indokolási kötelezettség céljára, amely tulajdonképpen a döntés kiértékelése az érintett személy számára.

Megjegyzendő továbbá, hogy a hatóság indokolási kötelezettsége szorosan összefügg a bírósági felülvizsgálat lehetőségével. A hatékony bírósági felülvizsgálathoz ugyanis elengedhetetlen, hogy a bíróság tudatában legyen azoknak az indokoknak, melyekre alapítva a hatóság a döntését meghozta.

Az indokolási kötelezettség megfelelő teljesítésének azonban nem csupán instrumentális értéke van (a jogorvoslati jog gyakorlásának megkönnyítése), hanem önmagában véve is értéket hordoz: az emberi méltósághoz való jogból levezethető, hogy azok számára is érthetőnek kell lennie az ítéletnek, akiknek eljárásjogi okokból már nincs lehetőségük jogorvoslat benyújtására. Egy demokratikus politikai közösség minden tagjának joga van tudni, hogy a közhatalmat gyakorló szervek milyen indokok alapján hoztak őt érintő döntést (az igazolás kultúrája).

Az indokolási kötelezettség az Emberi Jogok Európai Egyezményében meghatározott tisztességes eljáráshoz való jognak is a része. Az Alkotmánybíróság korábban már megvizsgálta az Egyezmény és az Alaptörvény rendelkezései viszonyát.¹ Ennek nyomán megállapította, hogy az Egyezmény 6. és 7. Cikké, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1)-(2) és (4) bekezdése szabályozási alapjaikat tekintve összevethetők. Az Egyezmény 6. Cikk 1. bekezdésének első mondata értelmében: *„Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően.”*

Ennek tartalmilag - némi eltéréssel - megfelel az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdése. Az Egyezmény 6. Cikk 2. bekezdése szerint: *„Minden bűncselekménnyel gyanúsított személyt mindaddig ártatlannak kell vélelmezni, amíg bűnösségét a törvénynek megfelelően meg nem állapították.”* Az ennek megfelelő alapjogi rendelkezést az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdése tartalmazza. Az Egyezmény 7. Cikkének 1. bekezdése fogalmazza meg a *nullum crimen sine lege*, illetve a *nulla poena sine lege* elvet a következőképpen: *„Senkit sem szabad elítélni olyan cselekményért vagy mulasztásért, amely elkövetése idején a hazai vagy nemzetközi jog alapján nem volt bűncselekmény. Ugyancsak nem lehet a bűncselekmény elkövetése idején alkalmazható büntetésnél súlyosabb büntetést kiszabni.”* Ennek megfelelő alapjogot az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdése biztosít.

Ahogy arra az Alkotmánybíróság is korábban utalt², az Emberi Jogok Európai Bírósága az indokolt bírói döntéshez való jogot az Egyezmény 6. Cikkében foglalt tisztességes tárgyaláshoz való jog részének tekinti. E jog pontos tartalma a Bíróság elmúlt évtizedek során számos döntésében kimunkált, széleskörű gyakorlatából olvasható ki. E körben a Bíróság kiindulópontja az, hogy a bírói döntésekkel szemben valamennyi demokratikus jogállamban elvárható az objektivitás és az átláthatóság, ami egyfelől elejét veszi az önkényes hatósági és bírósági döntéshozatalnak, másrészt erősíti a bírósági döntéshozatalba vetett közbizalmat, és a bírói döntések tekintélyét. (*Taxquet kontra Belgium*, 926/05.; 2010. november 16.; § 90.; legutóbb megerősítve: *Shala kontra*

¹ 30/2014. (IX. 30.) AB határozat

² Ld. 7/2013. (III. 1.) AB határozat

Norvégia, 15620/09.; 2012. július 10.; § 29.) A Bíróság következetes gyakorlata szerint a tisztességes eljárás és a jogállamiság elvéhez tartozik az a követelmény, hogy a bíróságok a döntéseik alapjául szolgáló indokokat kellő részletességgel mutassák be. (*Suominen kontra Finnország*, 37801/97.; 2003. július 1.; § 34.; legutóbb megerősítve: *Vojtěchová kontra Szlovákia*, 59102/08.; 2012. szeptember 25.; § 35.) A Bíróság olvasatában az adott bírói döntés természete, és az alapul fekvő egyedi ügy körülményei határozzák meg, hogy milyen terjedelmű és mélységű indoklás elégíti ki az indokolási kötelezettség egyezménybeli követelményét. Ebből következően az indokolt bírói döntéshez fűződő jog megsértését kizárólag az alapul fekvő egyedi ügy összes körülményeinek vizsgálatát követően lehet megítélni. (*Tatishvili kontra Oroszország*, 1509/02.; 2007. február 22.; § 58.; *Grădinar kontra Moldova*, 7170/02.; 2008. április 8.; § 107.; legutóbb megerősítve: *Sholokhov kontra Örményország és Moldova*, 40358/05.; 2012. július 31.; § 67.) Éppen ezért elképzelhető, hogy valamely részletkérdésre vonatkozó indoklás teljes elmaradása nem, míg egy lényegesebb kérdésre vonatkozó hiányos indoklás viszont az Egyezmény 6. Cikkében biztosított jog megsértését idézi elő.

A Bíróság az indokolások fogyatékoságának foka tekintetében kijelölte azt a határvonalat, amely elválasztja az Egyezménynek megfelelően indokolt határozatokat az Egyezményt sértő hiányos vagy fogyatékos indokolást tartalmazó határozatoktól. Ennek során a Bíróság elvi éllel szögezte le, hogy az indokolt hatósági döntéshez való jog semmiképpen sem jelentheti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné. (*Hiro Balani kontra Spanyolország*, 18064/91.; 1994. december 9.; § 27.; *Ruiz Torija kontra Spanyolország*, 18390/91.; 1994. december 9.; § 29.; *García Ruiz kontra Spanyolország*, 30544/96.; 1999. január 21.; § 26.; *Hirvisaari kontra Finnország*, 49684/99.; 2001. december 25.; § 30.; legutóbb megerősítve: *Sholokhov kontra Örményország és Moldova*, 40358/05.; 2012. július 31.; § 67.) A Bíróság ugyanakkor azt is elvi éllel mondta ki, hogy a döntéssel szemben feltétlen elvárás, hogy a bíróság az ügy lényegi részeit a szükséges alapossággal vizsgálja meg, és erről a vizsgálatáról a határozatának indoklásában is adjon számot. A Bíróság álláspontja szerint nem felel meg az Egyezmény 6. Cikkében foglalt elvárásnak, ha a felülbírálati bírói fórum az alsóbb fokú bíróságnak az ügy lényegi kérdései tekintetében kifejtett érveit további vizsgálat és a vizsgálat indokainak előadása nélkül hagyja helyben. (*Helle v. Finnország*, 20772/92.; 1997. december 19.; § 60.; *Karakasis v. Görögország*, 38194/97.; 2000. október 17.; § 27.; *Boldea v. Románia*, 19997/02.; 2007. február 15.; § 30.; *Tacquet v. Belgium*, 926/05.; 2010. november 16.; § 91.; legutóbb megerősítve: *Vojtěchová v. Szlovákia*, 59102/08.; 2012. szeptember 25.; § 35.) A Bíróság az indokolási kötelezettség teljesítésének vizsgálatakor figyelemmel van arra is, hogy az indokolás hiánya vagy fogyatékosága valamely fél írásban megfogalmazott, világosan és pontosan körülírt kérdését érinti-e. (*Hiro Balani kontra Spanyolország*, 18064/91.; 1994. december 9.; § 28.; *Ruiz Torija kontra Spanyolország*, 18390/91.; 1994. december 9.; § 30.; legutóbb megerősítve: *Ilyadi kontra Oroszország*, 6642/05.; 2011. május 5.; § 44.)

Az Egyezmény jogvédelmi rendszerében a bírói döntéseknek a tisztességes eljárás által megkövetelt indokolása iránti igény egyfelől szoros összefüggésben áll a jogorvoslathoz fűződő joggal, ugyanis e jog hatékony gyakorlására kizárólag a bíróság döntését alátámasztó indokok ismeretében nyílik valódi lehetőség. (Erről lásd: *Baucher kontra Franciaország*, 53640/00.; 2007. július 24., §§ 47-51.) Másfelől szoros összefüggés mutatkozik az indokolási kötelezettség teljesítése, és a tisztességes eljáráshoz fűződő jogból fakadó azon alkotmányos igény között, hogy az eljárásban szereplő fél meghallgatást nyerhessen, azaz kérelmét a bíróság megvizsgálja. (Erről lásd: *Shala v. Norvégia*, 15620/09.; 2012. július 10., § 29.) Ennek oka az, hogy kizárólag a kellő alapossággal indokolt bírói határozatból tűnhet ki, hogy az ügyet eldöntő bíróság ténylegesen figyelembe vette-e a felek által előterjesztett bizonyítékokat és érveket.

Az indokolási kötelezettség az Európai Unió jogában is meghatározó alapelvnek számít, azon kevés követelmény közé tartozik, amely kifejezett alapszerződéses rendelkezésen alapul.³ Ennek értelmében kötelező meghatározni azokat az indokokat, melyeken a közösségi aktus nyugszik, egyben közzé is kell tenni őket. A kötelezettség terjedelme az adott egyedi ügy körülményeitől függ. Annak elbírálásához, hogy a hatóság eleget tett-e ezen kritériumnak, a Bíróságnak olyan tényezőket kell vizsgálnia, mint az intézkedés tartalma, az indokok természete, vagy a felek érdeke. Az indokolásnak nem kell kiterjednie valamennyi tényre és jogszabályra, a hatóság feladata ugyanis eldönteni, hogy melyek a lényegesek.

A bíróság által kihirdetett ítéletet indokolni kell. Az ítélet indokolása írásban történik, a bíróság köteles az ügyfél által felvetett valamennyi érvre kitérni, amelyek a meghozott döntést igazolják. Ezen kötelezettség terjedelme az adott döntés természetétől függően változhat. Az adott indokolásnak meghatározottnak, az ügy releváns tényeihez igazodónak kell lennie, nem korlátozódhat csupán a jogszabályok meghatározott szakaszaira.

³ Ld. ECC 190 és 191. szakaszai.

Ugyanakkor, ahogyan arra az Európai Bíróság a *Ruiz Torija- ítéletben*⁴ rámutatott, nem szükséges részletesen kitérni valamennyi érvre. Az indokolásban alkalmazott jogi terminológia különösen fontos a felek számára, hogy megértsék őket. Külön figyelmet kell fordítani a más szakterületekről származó kifejezések használatára, amelyek alkalmanként jogi kontextusban már nem megfelelőek, jelentéstartalmuk megváltozhat.

Magyarországon az indokolási kötelezettség a bíróságok számára rendkívül szűkszavúan kerül meghatározásra.

A régi Pp. szerint: 221. § (1) *Az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik. Meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tényt nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a feljánlott bizonyítást mellőzte.*

Az új Pp. szerint: 346. § (5) *A jogi indokolás tartalmazza az ítélet alapjául szolgáló jogszabályokat és szükség esetén azok értelmezését, a megállapított tényekre vonatkozó bizonyítékokat azokkal a körülményekkel együtt, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, a tények megállapításának egyéb körülményeit, továbbá azokat az okokat, amelyek miatt a bíróság valamely tényállítást nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a feljánlott bizonyítást mellőzte. A jogi indokolás tartalmazza azokat az okokat is, amelyek miatt a bíróság jogkérdésben eltért a Kúriának a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától, vagy az arra irányuló indítványt elutasította.*

Ezen kívül pedig legfeljebb a bíróságok szervezetről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvényre támaszkodhatunk, ami kimondja: „A bíróság a határozatát - ha törvény másképpen nem rendelkezik - indokolni köteles.”⁵

Magyarország Alkotmánybírósága az indokolási kötelezettséget az igazságszolgáltatással összefüggésben, a bírói függetlenség immanens elemeként határozta meg. A bírói függetlenség biztosításának alkotmányos kötelezettsége tehát a bíró ítélkező tevékenységére vonatkozik: a bíró arra nem utasítható, hogy a jogvitát miként döntse el, abban nem befolyásolható, hogy a jogszabályok előírta keretek között milyen terjedelemben és milyen körben vegyen fel bizonyítást, s a bizonyítékokat hogyan értékelje. Ugyanakkor a bírói tevékenység alapvető kritériuma, hogy a döntés - a jogszabályok által meghatározott eltérő mélységű és jellegű - indokolási kötelezettséggel jár együtt.⁶

Az eljárás tisztességének alkotmányos követelményrendszerét a 2011. december 31-éig hatályban volt Alkotmány 57. § (1) bekezdése úgy fogalmazta meg, hogy „a bíróság előtt mindenki egyenlő, és mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelességeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el.” A tisztességes eljárás alkotmányos előírásának lényeges tartalmát tekintve 2012. január elsején hatályba lépett Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése a korábban hatályban volt Alkotmány 57. § (1) bekezdésével azonosan rendelkezik, amikor kimondja, hogy „mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelességeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”⁷

Az alkotmánybírói gyakorlat folyamánként az indokolási kötelezettség bekerült az Alaptörvény rendelkezései közé is: „A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”⁸ Ezen jog nevesítése mindenképpen előrelépést jelent korábbi Alkotmányunkhoz képest, azonban az alkotmányozási folyamat deficitjeként értékelhető, hogy ez csupán a közigazgatási hatóság számára jelent *expressis verbis* kötelezettséget, a bírósági indokolás vonatkozásában a régi megoldás maradt meg, tehát az indokolási kötelezettség nem kerül külön nevesítésre a tisztességes eljáráshoz való jogon belül.

⁴ Ld. *Ruiz Torija v. Spain* judgement of 9 December 1994.

⁵ 2011. évi CLXI. törvény 13. § (1) bekezdés

⁶ Vö. 54/2001. (XI. 29.) AB határozat

⁷ Ld. 7/2013. (III. 1.) AB határozat

⁸ Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének második mondata.

Az Alaptörvény hatályba lépése ezen alapjog tekintetében nem hozott lényegi változást. Az Alkotmánybíróság a – későbbi hasonló tárgyú döntéseinél⁹ precedensként értékelt – 7/2013. (III. 1.) AB határozatában megállapította ugyanis, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt szabály értelmezésekor - az Alkotmánnyal fennálló tartalmi és kontextuális egyezés okán - irányadónak tekinti a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joggal kapcsolatban kimunkált korábbi alkotmánybírósági gyakorlatot.

Ezen döntésében rámutatott arra, hogy „[...] az Alkotmánybíróság által vizsgált, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme az eljárási szabályok alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti. A tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.”

Hangsúlyozandó, hogy az Alkotmánybíróság a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon.¹⁰

Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat.¹¹

Az Alkotmánybíróság 3173/2015. (IX. 23.) AB határozatában megállapítja, hogy a kirívó jogértelmezési hibára, egyfajta contra legem értelmezésre alapozott bírósági ítéletek a tisztességes eljárás követelményének sérelmét eredményezhetik.¹²

Az indokolási kötelezettség alkotmányos minimuma két alapvető követelményt támaszt a bíróságokkal szemben a felek által előterjesztett, az ügy lényeges kérdéseit érintő észrevételeket, bizonyítékokat érintően. A bíróságnak egyfelől figyelembe kell vennie, azaz mérlegelnie kell ezeket az észrevételeket. Másfelől, a mérlegelés eredményének indokairól számot kell adnia a döntésében. Az előbbi követelmények tényleges érvényesüléséről pedig csak akkor beszélhetünk, ha azok az írásba foglalt bírói indokolásból egyértelműen kitűnnek.

Az indokolási kötelezettség alkotmányjogi értelemben vett sérelme a fentiek alapján tehát alkotmányjogi panasz alapján bírósági döntés megsemmisítéséhez vezethet.

A tárgykörben legutóbb hozott, a panasznak helyt adó döntésében – 3007/2016. (I. 25.) AB határozat – pontosan ezen gondolatmenet alapján nyilvánított alkotmányellenesnek a testület egy bírósági döntést.

5.3. A bírói döntés által okozott alapjogsérelm

Az Alkotmánybíróság a 30/2014. (IX. 30.) AB határozatában azt is megállapította, hogy a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása.

⁹ Ld. többek között: 3007/2016. (I. 25.) AB határozat; 3051/2016. (III. 22.) AB határozat; 3065/2016. (IV. 11.) AB határozat; 3075/2016. (IV. 18.) AB határozat; 3084/2016. (IV. 18.) AB végzés

¹⁰ 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés

¹¹ 3237/2012. (IX. 28.) AB végzés; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés

¹² 3173/2015. (IX. 23.) AB határozat

Ugyanakkor az indítványozó álláspontja szerint minimális követelmény, hogy az eljáró bíróság ítéletének indokolásában legalább rámutasson arra, hogy a beszerzett bizonyítékok közül mit és miért fogadott el vagy nem fogadott el, illetve miért utasított el egyes bizonyítási indítványokat.

Alapvető fontosságú továbbá, hogy az egyes tényálláselemek logikai kapcsolatban álljanak az egyes bizonyítékokkal, azaz az indokolásból követhető legyen, hogy mi alapján jutott el a bíróság egy adott következtetésre a tényállás tekintetében, mire alapított egy adott tényt. Megállapítható, hogy az eljárások során ismertetett bizonyítékok alapul szolgálnak Indítványozó feltevéseire. A jogsérelem vitathatatlan, hiszen a bíróságok az alapvető logikai összefüggésekre nem derítettek fényt az eljárásokban.

A jelen esetben a támadott ítélet indokolása nem felel meg ezen kívánalomnak.

A Kúria Pfv.V.20.352/2020/12. számú ítéletében akként rendelkezett, hogy „A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal nem támadott részét nem érinti; a felülvizsgálattal támadott részében az I. rendű felperes által a II. rendű alperessel szemben az [REDAKTOR] helyrajzi számú, az [REDAKTOR] helyrajzi számú, és az [REDAKTOR] helyrajzi számú ingatlanokat érintően az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (Inytv.) 62. § (1) bekezdés a) pontja szerinti ingatlan-nyilvántartási bejegyzés törlése iránti elsődleges és másodlagos kereseti kérelmek tekintetében – az elsődleges kereset esetében az I. rendű alperessel, valamint az V. rendű, a VII. rendű és a X. rendű alperesekkel szembeni, a másodlagos kereset esetén az V. rendű, a VII. rendű és a X. rendű alperesekkel szembeni, túrésre irányuló keresetekre is kihatóan – a jogerős ítéletet az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezi és a pert e vonatkozásban megszünteti.” Ez alapján a tulajdonjog kérdésében nem született jogerős ítélet, nem érvényesül a res iudicata.

A fent felsorolt három darab ingatlanra szóló tulajdonjog földhivatali bejegyzése ügyében született közigazgatási jogerős döntés felülvizsgálata (Kfv.III.37.357/2021/8.) tárgyában hozott ítéletében a Kúria elsődlegesen azért nem bírálta el, vagy nem bírálta felül az eljárás során elkövetett törvénytelenégeket, mert arra a Kúria egy másik tanácsa az érdemi ítéletében megállapításokat tett.

„A Kúria a felperes és társa által többek között jelen per I. rendű és II. rendű érdekeltje ellen – egyebek mellett – vételi jog jogellenes gyakorlásának megállapítása iránt indított perében a felülvizsgálati bírósággal eljáró Kúria a korábban hivatkozott Pfv.V.20.352/2020/12. számú ítéletében a jelen per felperese által a jelen per II. rendű érdekeltje ellen az Inytv. 62. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti ingatlan-nyilvántartási bejegyzés törlése iránti elsődleges és másodlagos keresetek tekintetében a másodfokú polgári bírósági ítéletet ebben a keretben és az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezte és a pert megszüntette. Ebből következően az elsődleges és másodlagos kereseteken belül a II. rendű érdekelttel szemben a felperes által előterjesztett törlési igény jogerős elbírálására nem került sor. Ugyanakkor a Kúria a fenti ítéletében több, a jelen közigazgatási perre is kiható megállapítást tett. Így az ítélet [124] pontjában rögzítette, hogy a vételár meghatározottságát a másodfokú bíróság mindenben helytállón állapította meg, amint arra is helyesen mutatott rá, hogy a vételi jog eredeti jogosultjának kiértékelése a kijelölésekről nem bír jelentőséggel, a kijelölések hatályosulásához a felperesek tudomásszerzésére nem volt szükség. A kúriai ítélet [127] pontja szerint az opciós jog gyakorlásáról szóló értesítés „nem kereste” jelzéssel történt visszaküldésének jelentőségével, a tudomásszerzés 2009. december 10-i időpontban történt megállapításával összefüggésben a másodfokú bíróság által kifejtett indokolással a Kúria mindenben egyetért, ahhoz csupán hozzáfűzi a következőket. A szerződő feleket a szerződés teljesítése körében általános együttműködési kötelezettség terheli. Ez a kötelezettség a felpereseket a kölcsönszerződés adósaiként az ellenszolgáltatás teljesítése körében a kölcsönszerződések biztosítékaiként kikötött vételi jogok érvényesülése során is nyilvánvalóan terhelte. A felperesek e kötelezettségével nem egyeztethető össze az a magatartás, amellyel a másik szerződő fél jogszerű szerződéses nyilatkozata hatályosulásának megghiúsítására törekedett.”

„A Kúria a Pfv.V.20.352/2020/12. számú ítéletében – a polgári per felpereseinek harmadlagos felülvizsgálati kérelmét elbírálva – a [124] pontban kifejtette, a másodfokú bíróság egyebek mellett helyesen mutatott rá arra, hogy a kijelölések hatályosulásához a felperesek tudomásszerzésére nem volt szükség. A Kúria jelen közigazgatási ügyben eljáró tanácsa nem térhet el a Kúria polgári tanácsa ítéletében foglaltaktól, de nem is kíván eltérni. Az I. rendű érdekelt és a II. rendű érdekelt 2009. november 25-én kötötték meg a vételi jog gyakorlására történő kijelölésre vonatkozó megállapodásokat. Ugyanaznap születtek a II. rendű érdekelt vételi jog gyakorlására irányuló nyilatkozatai. A II. rendű érdekelt megbízásából [REDAKTOR] ügyvéd 2009. november 6-án nyújtotta be tulajdonjog bejegyzése iránti kérelmeket a fenti iratok csatolásával. A vételi jog gyakorlására vonatkozó nyilatkozatokat tartalmazó postai küldemények a II. rendű érdekelttől 2009. december 10-én érkeztek vissza a felperestől „nem kereste” jelzéssel. A postai küldemények postára adása 2009. november 25-én történt. A Kúria a már hivatkozott Kfv.IV.37.172/2007/7. számú ítéletében kimondta, nem idő előtti a bejegyzési

kérelem, ha a vételi nyilatkozatot a földhivatali eljárás alatt kézbesítették. A Kúria jelen ügyben eljáró tanácsa szintén nem kíván eltérni a fenti ítéletben foglaltaktól, azt irányadónak tartja. A II. rendű érdekelt a vételi nyilatkozatokat tartalmazó postai küldeményeket a bejegyzési kérelem benyújtását megelőzően megküldte a felperesnek, azok az elsőfokú határozat meghozatalát megelőzően „nem kereste” jelzéssel érkeztek vissza, a tértivevények a hatóság felé csatolásra kerültek. A bejegyzési kérelem benyújtása a fenti tényállás mentén nem volt idő előtti.”

Alapvető hiba a Kúria indokolásában, hogy az érdemi anyagi jogi ítéletet a fenti három darab ingatlanra nem lehetne alkalmazni, ugyanakkor a közigazgatási eljárásban többször hivatkoztak rá, mint amivel egyetért és osztja az abban tett megállapításokat, és amelyek miatt egyik jogsértés sem olyan jelentősé, hogy a törvénysértő eljárásban hozott tulajdonjog bejegyző határozatot hatályon kívül helyezze.

További kérdés, hogy az ingatlan-nyilvántartási ügyben hozott döntés közigazgatási felülvizsgálata során ún. nyilvántartási ügyről van-e szó és elég-e egy egyesbíró a Kp. szerinti általános háromtagú tanács helyett, mert álláspontunk szerint különbség van nyilvántartás és nyilvántartás között is. Például a lakcímnnyilvántartási ügy csak egy ténybeli deklaráció, míg az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés tulajdonjogot létrehozó konstitutív nyilvántartás.

6. Az alapjogsérelem bírói döntést érdemben befolyásoló jellege, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés volta

Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltétele, hogy az abban megjelölt alaptörvény-ellenesség a bírói döntést érdemben befolyásolja, vagy a panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az Abtv. szerint e két feltétel alternatív, álláspontom szerint jelen ügyben mindkettő megvalósul.

6.1. Az alapjogsérelem bírói döntést érdemben befolyásoló jellege

A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme a fent bemutatottak szerint a jelen ügyben eljáró bíróságok nem megfelelő ítéleti indokolásai és azok ellentmondásai miatt megvalósult.

Jelen esetben tehát az ítéleti indokolásból a jogértelmezés általános szabályainak megtartása mellett nem következik az indítványozót marasztaló bírói döntés, így az – a fent idézett alkotmánybírói elvi megállapításokra is tekintettel – sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből levezetett indokolási kötelezettséget, amely az ítélet alaptörvény-ellenességét eredményezi.

6.2. Alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdések az indokolási kötelezettséggel összefüggésben

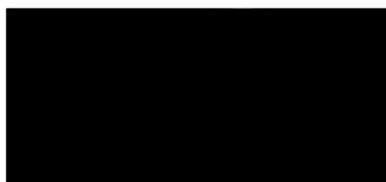
Az indokolási kötelezettség, mint eljárási jog alkotmányos védelme kereteinek meghatározásában a T. Alkotmánybíróságnak bizonyos mérlegelési jogköre van.

Különösen indokolt lehet az, hogy a T. Alkotmánybíróság a fenti alkotmányos jogvédelmi határvonalát meghúzza az indokolási kötelezettségnek, mivel az Alaptörvény hatályba lépése óta csupán egy alkalommal – a fentebb már hivatkozott 7/2013. (III. 1.) AB határozatban – foglalkozott ezzel a testület.

A 2012. január 1. napját megelőzően született alkotmánybírói határozatok hatályon kívül helyezése, illetve a 13/2013. AB határozatban foglaltak szintén az érdemi elbírálás mellett szólnak: „A korábbi alkotmánybírói döntésben megjelenő jogelvek figyelmen kívül hagyása ugyanakkor az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén is lehetségessé vált, a szabályozás változása a felvetett alkotmányjogi probléma újraértékelését hordozhatja.”¹³

Kelt: Győr, 2021. december 10.

Tisztelettel:

¹³ 13/2013. (VI. 17.) AB határozat Indokolás III/2. pont, 31. bekezdés.

Mellékletek:

- Budapest Fővárosi Kormányhivatala Földhivatali Főosztály 500.149/4/2020. iktatószámú másodfokú döntése
- Indítványozó kereseti kérelme
- Alperesi védírat
- Fővárosi Törvényszék 19.K.705.827/2020/32. számú ítélete
- Felülvizsgálati kérelem
- Kúria Kfv.III.37.357/2021/8. számú ítélete
- Kúria Pfv.V.20.352/2020/12. számú ítélete
- Jogi képviselő meghatalmazása